

บทที่ 4

บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลลำดวน

องค์การบริหารส่วนตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยองค์การบริหารส่วนตำบลลำดวน มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 18 หมู่บ้าน กล่าวได้ว่าเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนในระดับล่างหรือชุมชนมากที่สุด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ทำการแบ่งหัวข้อเพื่อความสะดวกในการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

นายเรียบ นะวันรัมย์ อายุ 67 ปี (2553 : สัมภาษณ์) เล่าว่าเดิมบ้านลำดวน (ตำบลลำดวน ในปัจจุบัน) เป็นส่วนหนึ่งของตำบลห้วยราช อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาบ้านสองชั้นได้แยกออกมาตั้งเป็นตำบลสองชั้น บ้านกระสังแยกมาเป็นตำบลกระสัง และบ้านลำดวนแยกมาเป็นตำบลลำดวน จึงเป็นเหตุให้มีการตั้งกิ่งอำเภอกระสัง (ประมาณปี พ.ศ. 2498 - 2499) โดยมีนายสมบูรณ์ ไทยวัฒนาชรา มาส ปลัดอำเภอเป็นหัวหน้ากิ่งประจำอำเภอกระสัง ประชากรตำบลลำดวนส่วนใหญ่อพยพมาจากตำบลเพ็ชราม จังหวัดสุรินทร์ สาเหตุที่ชาวตำบลเพ็ชราม จังหวัดสุรินทร์ มาตั้งถิ่นฐานที่บ้านลำดวน เนื่องจากที่อยู่เดิมมีความคับแคบประกอบกับสถานที่แห่งนี้มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติและยังไม่มีใครจับจองที่เป็นเจ้าของ เหตุที่ได้ชื่อว่าบ้านลำดวน เพราะบริเวณนี้มีต้นลำดวนจำนวนมาก และมีต้นลำดวนใหญ่อยู่ด้วย ประชากรตำบลลำดวนโดยส่วนใหญ่ใช้ภาษาภาษาเขมร และภาษาส่วยเป็นบางหมู่บ้าน

"ลำดวน" เรียกตามชื่อต้นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่งเรียกว่าต้นลำดวนมีดอกสีเหลืองนวล มีกลิ่นหอมมีอยู่เป็นจำนวนมากในหมู่บ้าน ซึ่งในปัจจุบันยังคงมีหลงเหลือให้เห็นในหมู่บ้าน

ลักษณะทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลลำดวน

องค์การบริหารส่วนตำบลลำดวน (2552 : 1) ได้บันทึกถึงการยกฐานะขององค์การบริหารส่วนตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (แผน 3 ปี) ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลลำดวนได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2539 ปัจจุบันที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลลำดวน มีอาคารสำนักงานเป็นของตนเองสำหรับให้บริการประชาชนที่มาติดต่อราชการ โดยอาคารสำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 142 บ้านนุ หมู่ที่ 11 ตำบลลำดวน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีลักษณะทั่วไปดังนี้

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

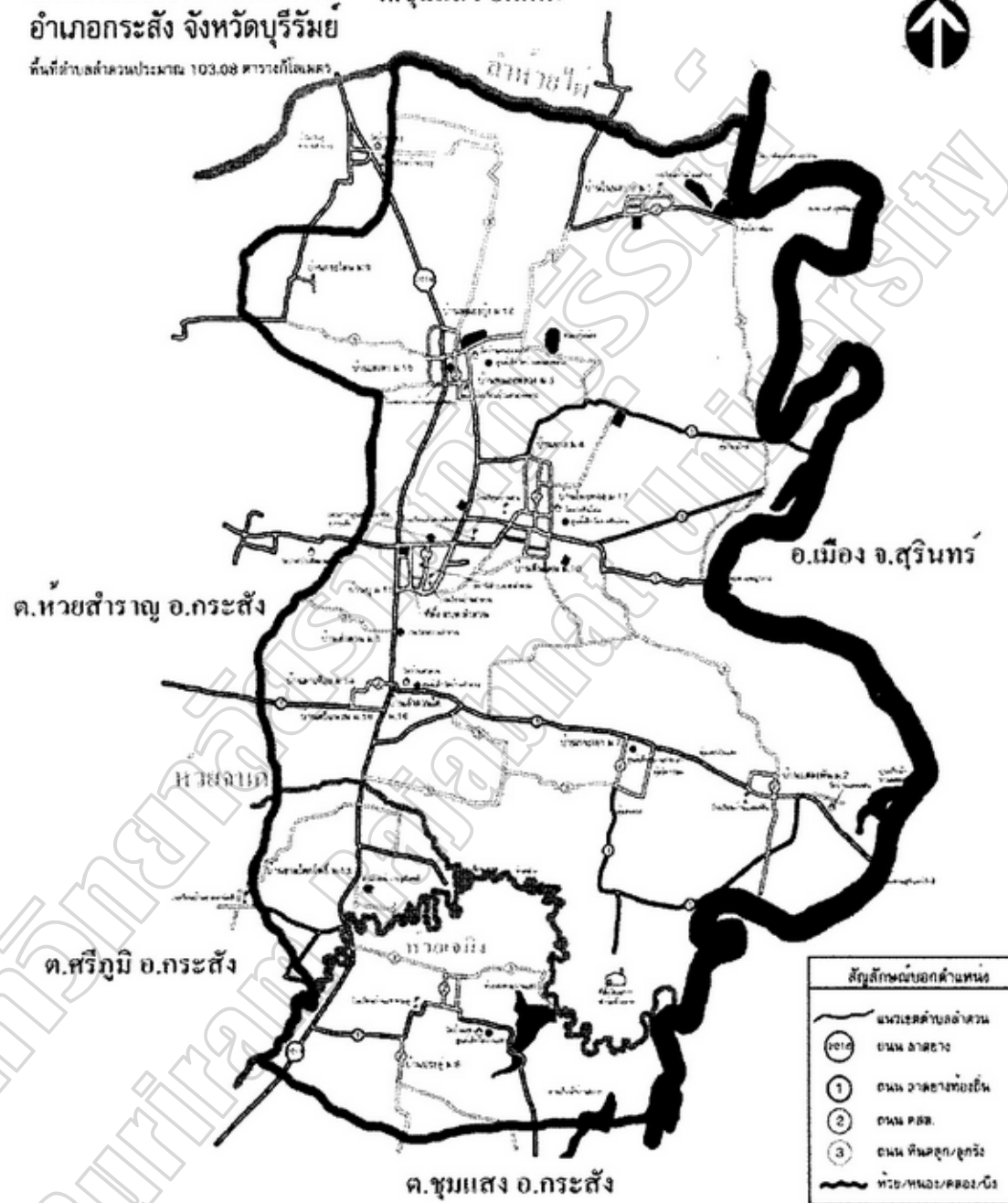
องค์การบริหารส่วนตำบลลำควน ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอกระสัง ห่างจากตัวอำเภอกระสัง เป็นระยะทางประมาณ 18 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 103.08 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 64,426 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลลำควน. 2552 : 2) โดยมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลชุมแสง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลกาเกาะ ตำบลเพ็ชรามและตำบลนาดี อำเภอเมืองจังหวัดสุรินทร์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

2. ลักษณะภูมิประเทศ

ตำบลลำควน มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มและมีความลาดชันเล็กน้อย ลักษณะดิน โดยทั่วไปเป็นดินร่วนปนทราย ทำให้เหมาะแก่การทำนาจะมีน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน แต่ในฤดูแล้งจะมีน้ำน้อย มีพื้นที่ป่าที่สำคัญ ได้แก่ พื้นที่สาธารณประโยชน์บ้านศรีสนวน หรือป่าห้วยจะเมิง ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 1,200 ไร่ แต่ปัจจุบันได้ถูกบุกรุกและทำลายลงไปมาก มีแหล่งน้ำที่สำคัญได้แก่ ลำห้วยจะเมิงไหลผ่านทางทิศตะวันตกของตำบลลำควน โดยไหลผ่านหมู่ที่ 6 7 8 13 16 และหมู่ที่ 18 เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญมีน้ำตลอดปี ลำน้ำชี ไหลมาจากตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ไปทางหมู่ที่ 2 บ้านแสงพัน บ้านกระเจาหมู่ที่ 7 และผ่านหมู่ที่ 5 บ้านโนนสว่าง เรื่อยไปทางตำบลชุมแสง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เดิมตำบลลำควนมีแหล่งน้ำธรรมชาติจำนวนมาก แต่ปัจจุบันได้แปรสภาพจากบึงหนองมาเป็นสระน้ำ อาทิ หนองแม่หม้าย หนองจรรโลง หนองพลวง หนองแซ่เสา ฯลฯ เป็นผลทำให้ตำบลลำควนมีน้ำประปาบริการประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำควน ในรูปแบบประปาหมู่บ้านซึ่งยังต้องการการพัฒนาในด้านคุณภาพและปริมาณน้ำให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการใช้ในหมู่บ้านและมีความสะอาดจนสามารถดื่มได้

แผนผังขอบเขตตำบลลำตวน อ.ชุมแสง อ.สศิก
อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์
พื้นที่ตำบลลำตวนประมาณ 103.08 ตารางกิโลเมตร

ภาพประกอบ 4.1 แผนที่ตำบลลำตวน อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์
ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลลำตวน (2553)

ภาพประกอบ 4.2 ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลลำควน
ที่มา : ประเสริฐ การเกษ (2553)

3. ลักษณะภูมิอากาศ

3.1 ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคม ถึงสุดประมาณปลายเดือนกันยายน หรือเดือนตุลาคม แต่ในช่วง 3 - 4 ปี ที่ผ่านมา เกิดภาวะฝนทิ้งช่วง ปริมาณน้ำฝนค่อนข้างน้อย ทำให้นาข้าวได้รับความเสียหาย

3.2 ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณเดือนปลายเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน ถึงสุดเดือนประมาณเดือนกุมภาพันธ์ เป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน

3.3 ฤดูร้อน เริ่มต้นปลายเดือนกุมภาพันธ์ ถึงสุดเดือนพฤษภาคม บางปีฤดูแล้ง อาจยืดเวลาออกไปถึงเดือนมิถุนายนก็มี ในฤดูนี้เป็นช่วงเวลาที่อากาศร้อนรุนแรงมาก ฝนไม่ตก พื้นดิน โดยทั่วไปแตกกระแหง

4. การแบ่งเขตปกครอง มีหมู่บ้านในเขตการปกครองจำนวน 18 หมู่บ้าน ดังนี้

- 4.1 หมู่ที่ 1 บ้านลำควน
- 4.2 หมู่ที่ 2 บ้านแสงพัน
- 4.3 หมู่ที่ 3 บ้านหนองพลวง
- 4.4 หมู่ที่ 4 บ้านยาง
- 4.5 หมู่ที่ 5 บ้านโนนสว่าง
- 4.6 หมู่ที่ 6 บ้านแซว
- 4.7 หมู่ที่ 7 บ้านกระเจา

- 4.8 หมู่ที่ 8 บ้านประคู้
- 4.9 หมู่ที่ 9 บ้านกระโดน
- 4.10 หมู่ที่ 10 บ้านหินโคน
- 4.11 หมู่ที่ 11 บ้านนุ
- 4.12 หมู่ที่ 12 บ้านหนองกึ่ง
- 4.13 หมู่ที่ 13 บ้านขามโคกโพธิ์
- 4.14 หมู่ที่ 14 บ้านตาเหือง
- 4.15 หมู่ที่ 15 บ้านหนองแซ่เสา
- 4.16 หมู่ที่ 16 บ้านลำควนใต้
- 4.17 หมู่ที่ 17 บ้านไทรทอง
- 4.18 หมู่ที่ 18 บ้านศรีสนวน

5. ประชากร ภาษา อาชีพ

1. ประชากร ตำบลลำควนมีจำนวนประชากร 11,983 คน เป็นชาย 6,006 คน หญิง 5,977 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 110 คน/ตารางกิโลเมตร จำนวน 2,358 ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลลำควน. 2552 : 11) ดังแสดงในตาราง 4.1

ตาราง 4.1 ข้อมูลจำนวนประชากรตำบลลำควน จำแนกตามหมู่บ้าน

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
1	บ้านลำควน	399	410	809	165
2	บ้านแสงพัน	530	516	1,046	185
3	บ้านหนองพลวง	454	391	845	152
4	บ้านยาง	180	206	386	84
5	บ้านโนนสว่าง	316	328	644	116
6	บ้านแซว	348	395	743	130
7	บ้านกระเจา	390	440	830	149
8	บ้านประคู้	321	299	620	106
9	บ้านกระโดน	177	166	343	83
10	บ้านหินโคน	449	416	865	192

ตาราง 4.1 ข้อมูลจำนวนประชากรตำบลลำควน จำแนกตามหมู่บ้าน (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
11	บ้านบุ	289	283	572	179
12	บ้านหนองกุ่ม	472	460	932	173
13	บ้านขามโคกโพธิ์	156	135	291	51
14	บ้านตาเหือง	132	153	285	61
15	บ้านหนองแซ่เสา	443	438	881	157
16	บ้านลำควนใต้	295	292	587	115
17	บ้านไทรทอง	348	357	705	147
18	บ้านศรีสนวน	307	292	599	113
รวม		6,006	5,977	11,983	2,358

2. ภาษา ประชาชนในตำบลลำควนร้อยละ 90 ใช้ภาษาถิ่น คือ เขมร และร้อยละ 10 สื่อสารกันเป็นภาษาส่วย ในพื้นที่หมู่ที่ 8 บ้านประคู้ ถ้ามีความจำเป็นในการติดต่อราชการก็จะใช้ภาษาไทยกลาง (องค์การบริหารส่วนตำบลลำควน. 2552 : 12)

3. อาชีพ ประชากรในตำบลลำควน ร้อยละ 90 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และ ร้อยละ 10 ประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น ค้าขาย รับจ้าง รับราชการ ฯลฯ (องค์การบริหารส่วนตำบลลำควน. 2552 : 12)

ภาพประกอบ 4.3 ไร่อ้อยของชาวบ้านตำบลลำควน
ที่มา : ประเสริฐ การเกษ (2553)

6. สาธารณูปโภคพื้นฐาน

6.1 ถนน ได้แก่ ถนนลาดยาง จำนวน 3 สาย ถนนคอนกรีตภายในหมู่บ้าน จำนวน 46 สาย ถนนดิน จำนวน 5 สาย ถนนลูกรัง/หินคลุก จำนวน 35 สาย ถนนส่วนใหญ่เป็นถนนที่สร้างมานานแล้ว ทำให้สภาพถนนส่วนใหญ่เกิดความเสียหายไปตามกาลเวลา ทำให้การสัญจรไปมาไม่สะดวกเท่าที่ควร

ภาพประกอบ 4.4 เส้นทางสัญจรระหว่างหมู่บ้าน
ที่มา : ประเสริฐ การเกษ (2553)

6.2 ไฟฟ้า ตำบลลำควน มีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้าน แต่มีบางครัวเรือนที่ยังไม่ได้ใช้บริการไฟฟ้าเนื่องจากเป็นบ้านที่สร้างขึ้นใหม่ในเขตที่ยังไม่มีการขยายเขตไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละของการใช้ไฟฟ้าร้อยละ 95

6.3 การประปา ตำบลลำควนมีน้ำประปาบริการประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำควน ในรูปแบบประปาหมู่บ้านซึ่งยังต้องการการพัฒนาในด้านคุณภาพและปริมาณน้ำให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการใช้ในหมู่บ้านและมีความสะอาดจนสามารถดื่มได้

ภาพประกอบ 4.5 ประปาหมู่บ้านตำบลลำควน

ที่มา : ประเสริฐ การเกษ (2553)

9. สภาพสังคม

การศึกษา ตำบลลำควนมีโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 1 แห่ง คือ โรงเรียนลำควนพิทยาคม มีโรงเรียนประถมศึกษา 6 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านโนนสว่าง โรงเรียนวัดบ้านหนองพลวง โรงเรียนบ้านยาง โรงเรียนบ้านลำควนซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสด้วย โรงเรียนบ้านแซวประคู้ และโรงเรียนบ้านแสงพันกระเจา มีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน 4 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านหนองพลวง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านยาง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านลำควน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านแซว

ศาสนา ประชาชนในตำบลลำควนมีผู้นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 99.92 (องค์การบริหารส่วนตำบลลำควน.2552 : 12) นับถือศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 0.08 มีวัดจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ วัดบ้านหนองพลวง วัดบ้านยาง วัดบ้านลำควน วัดบ้านแซว และวัดบ้านแสงพัน มีสำนักสงฆ์ 2 แห่ง คือ สำนักสงฆ์บ้านโนนสว่าง และสำนักสงฆ์ประคูนินทลี

ขนบธรรมเนียมประเพณี นอกจากวันสำคัญทางศาสนา วันสงกรานต์ และวันขึ้นปีใหม่ ชาวตำบลลำควนยังมีขนบธรรมเนียมประเพณีหลายอย่าง เช่น แห่รูปเหมือนพระครูวิจิตรธรรมคุณ สรงน้ำพระ รดน้ำให้ผู้สูงอายุ มีการละเล่นพื้นบ้าน เช่น สะบ้า ชักเย่อ ปิดตาตีหม้อ ฯลฯ เทศกาลเข้าพรรษาเข้าพรรษา เทศกาลเดือน 12 มีประเพณีลอยกระทง แล้วยังมีงานประเพณีของชาวตำบลลำควนที่สืบทอดกันมา คือ แชน โคนดา

สาธารณสุข ตำบลลำควนมีสถานอนามัยประจำหมู่บ้าน 2 แห่ง ได้แก่ สถานอนามัยบ้านหนองพลวง หมู่บ้านในพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ หมู่ที่ 3 4 5 9 10 12 15 และหมู่ที่ 17 สถานอนามัยบ้านลำควน หมู่บ้านในพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ หมู่ที่ 1 2 6 7 8 11 13 14 16 และหมู่ที่ 18 มีสถานพยาบาลเอกชน 2 แห่ง อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสถานีตำรวจภูธร 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่บ้านบุ หมู่ที่ 11 ตำบลลำควน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

10. การเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลลำควน

องค์การบริหารส่วนตำบลลำควน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับการจัดตั้งตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2539 ซึ่งได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่มที่ 113 ตอนที่ 9 ง ลงวันที่ 30 มกราคม พ.ศ.2539 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2539 เนื่องจากเป็นสภาตำบลที่มีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณ 2536 - 2538 เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ทำให้สภาตำบลลำควนได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลลำควนนับตั้งแต่นั้นมา

องค์การบริหารส่วนตำบลลำควนมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนับจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2553) จำนวน 3 คน แต่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำควนที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน จำนวน 3 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 เลือกตั้งเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2547 ผู้ที่ได้รับการเลือกเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำควน ในครั้งนี้ คือ นายธวัช อภิเดชมงคล

ครั้งที่ 2 เลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2551 ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำควน คือ นายประสาน บรรจจรณ์ แต่เนื่องจาก ในการเลือกตั้งในครั้งนี้ นายประสาน บรรจจรณ์ ผู้ได้รับการเลือกตั้ง ได้ถูกร้องเรียนว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในองค์การบริหาร

ส่วนตำบลลำควน ทำให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อ วันที่ 13 มกราคม 2552 ตามคำวินิจฉัยของนายอำเภอ กระทั่ง เป็นผู้มีส่วนได้เสียในองค์การบริหารส่วนตำบลตามคำร้องเรียน ทำให้ต้องมีการเลือกตั้ง ใหม่

ครั้งที่ 3 เลือกตั้งเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2552 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งหลังจากที่นายประธาน บรรจกรณ์ ได้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ ในการเลือกตั้งในครั้งที่ 3 ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายก องค์การบริหารส่วนตำบลลำควน คือ นายธวัช อภิเดชมงคล

จากการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสามครั้งที่ผ่านมามีการแข่งขันใน ระดับสูงเนื่องจากในการลงสมัครรับเลือกตั้งในแต่ละครั้งจะมีผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่า 3 คน ซึ่งการเลือกตั้งแต่ละครั้งจะมีปัจจัยหลายประการที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนใน การเลือกบุคคลที่สมัครรับเลือกตั้ง ดังจะกล่าวในบทต่อไป